

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין

לה.

עין משפט נר מצוה

מב א ב מיי פרק י"ד
מלכות סנהדרין
הלכה י:
ג ב מיי פ"ח הלכה
א:
מד ד מיי פ"ח פ"ק כ
הלכה א סמך עין לו
טו"ע חור"מ סמ"י ע"פ
א:
מה ה ו מיי פ"ט מהל'
מטות עניי הל'ד
טור ושו"ע י"ד סמ"ן רט
ס"פ ב:
מו ז מיי פ"ח מהל'
סנהדרין הלכה ב:
מו ח מיי פ"ח ופ"ד
מלכות שבת הל'ז:
מח ט מיי פ"ח מהלכות
ביאת מקדש ט"ו ט י:

רבינו חננאל

הדוקע אותם לה' נגד
השמש ומניין להדוקע
שהיא תליתא שנאמר
והדוקעו לה' בבבכת
שאלו בחד ה' אם העם
במיתה מה חטאו
אמר רב אמר לו הקב"ה
מה חטא להן בתי דינים
מה שפגעו בהן שאין דנין
שנים ביום אחד. איני
דאמר רב חסדא לא שנו
אלא בשתי מיתות אבל
במיתה אחת דנין אל
להשיב חרוץ אף: דיני
נפשות גומרין בו ביום
לכות ובוים שלאחריו
לכות כה"כ. מנא לן א"ר
זונתא דאמר קרא מלאתי
משפט צדק ולין בה ועתה
ימתינו לחמה כיון שאין
מלינין בדין כאלו הן
מרצוים: רבא אמר אשור
חרוץ: אשור דין שמתין
את דינו. כלומר מאריך
ואינו תוחב כמו פצה.
אלא ממתיך עד שיחמיץ.
ו' אלעזר דרבי האי קרא
צדק ולין בה ועתה
מרצוים כל המלין צדקה.
כלומר כל הפוסק לתת
צדקה לעניים ומלגנה
ואינו נתנה מיד מרצוין
הן. וי"מ בריפתא ותמרי
שעניי בניי נשואות בהן
ומצפין להן כדי שיאכלו
אותן בערב ואין מכניינין
להן מאי שאכלו וכוין
שלא נתן להן זה נמצאו
דנין לא בערב שבת ולא
אבל וזו או חטי ושערי
לית לן בה: ל"פ"כ אין
דנין לא בערב שבת ולא
בערב יום טוב מאי טעמא
לפי שאין הריגת ביד
דוחה לא שבת ולא יו"ט
כו'. פשוטה היא. ואי
אמרת לדייניה במעלי
שבחא וליגמרו לדיניה
בהד בשבא. מינשו
לשעמיהו. וצ"ל דכחובין
הוו דברי כל אחד ואחד
נזיר דכתיב טעמא דמפקין
בפומיהו טעמא דבליבא
מינשו הלכך לא אפשר.
ואקשינן ותהא קבורת מת
מצוה דוחה שבת מק"ו.
ומה עבודה שדוחה שבת
שנו גמור ובוים השבת שני
כנשמי וזו קבורת מת
מצוה דוחה העבודה
ולאחיותו שבנזיר. דתניא
מולאחותו מה תלמוד לומר
מופנה הוא דלא היה צריך
ליה. ומה אם לאבי

אבל במיתה אחת דנין. והא דמי בתוספתא אין דנין שנים
ביום אחד אפי' נואף ונואפת צפרק נגמר הדין (לקמן דף מו.).
מוקמי לה צנת כהן וזעולה דהיא צשריפה וזעולה צנתק:
אשרו חמוין ולא חומין. פ"ה לכדרשין צפרק שור שנגח את

הפרה (צ"ק דף מו: ושם) מניין שזוקקין
למוצע מחלה כגון שמוצע את חצירו
שהלוה מנה ואינו משלם או חצד
משכון היה לי צידק ונתקלקל זה חצד
זוקקין למוצע מחלה עד שיהא ממונו
צידו ואח"כ זוקקין לדנין משכון וז"ל
שיש שטר למלוה ללא מהימין ליה
צמיגו דאי צעי אמר פרעתיך דל"ז
לפרועו צעדים ווע"ג דלטרומי צ"ד
תרי זימנין לא מטרחינן כדלמר צפ'
המקבל (צ"מ דף ק). צההוא שטרלא דהוא
כתיב ציה שני סתמא ומולה אמר
ג' ולוה אמר ב' ומסיק (ו) והיכא דקדיס
מלוה ואכל פירי דג' שנין לא מפיקין
מיניה משום דלטרומי צי דינא שמי
זימני לא מטרחינן הסם היינו טעמא
כדמסיק מילתא דעביד לאילויי
אזל הכא משום דכריס צעלמא
דקאמר ליה לאשמוטוי לא שצקין
מלהוילא מידו מיהו תימנה היכי
דמי אס יש לו עדים מומונין ללוה או
שטוען צדמין ל' יוס צינא עדים נמתין
ליה דלפי' שאל זמן לפרוע היצני ליה
זמן ל' יוס ואי טוען צינא עדים
לאחר ל' יוס צלא קרא נמי לא ציימין
ליה והיכא דזיילי ניכסי קאמר הסם
דזוקקין (ו) לנתב תחלה ואלא וכי
ימתינו לאחר לנתב שר או שמתים וז"ל
ולדחוק דלמר פלוני ופלוני היה שם
ויודע צוכתו וידוע דהכי הוא וריצינא
פירש דזוקקין למוצע תחלה פירוש
היינו לקבל עדיו תחלה וי"מ אס
ימותו עדיו של נתבצ או ילכו למדינת
הים ותימא דלא גרע מהיכא דזיילי
ניכסי וי"מ שזה תוצע שחבל צו
והנתבצ אומר ציצינא עדים היוס או
למחר משאר תציעות שיש לו עליו
דזוקקין למוצע תחלה דק"ל צפרק
החובל (צ"ק דף טז.) דלזין נתונין זמן
לחצולת: **ליגמריה** לדיניה
בשבתא א"ע"ג דתמן צפ' משילין נפיה
דף לו.) אלו הן משום שבות לא דנין
היינו דוקא דיני ממונות גזירה שמה
יכתוב אכל דיני נפשות אין לאסור
מטעם זה שכבר כתבו מאתמול דברי
המוכין ודברי הממייצין:

אין רציחה דוחה את השבת.

צשריפה יחא אפילו למ"ד מקלקל צבערה פטור דיש צה חילול
צנת משום פתילה דלמר (יבמות דף קו.) מה לי צישול פתילה מה
לי צישול סממנים וצשאר חייבי מיתות נמי אפי' למ"ד (כמוצות ה):
דמקלקל צכצורה פטור הכא חשיב תיקון דיש לו כפרה:
לאבינו ולאמו. לאמו דרש"י לכהן גזיר ווע"ג דזייר חמור דלזין
מיטמא לקרוצים וכהן הדיוט מיטמא לקרוצים מ"מ ס"ד
דמיטסקר טפי משום כהן הדיוט כיון דליכא תרמי ועוד כהן הדיוט
צדיק שזה קדושתו לעולם וזה אין קדושתו לעולם כדלמרין צזייר
צפ' הכי גדול (דף מו:): **הרי** שהיה הולך לשהות את פסחו.
פ"ה הרי שהיה כהן גדול וזייר והולך לשחות את פסחו וקשה דפרין
מיניה צפ' עשול יוס (יבמות דף ק.) אעזבדא דיוסף הכהן שמתה אשתו
צע"פ וטימאוהו ומאי קושיא שחני הכא דליכא מנות טובא ע"כ
נראה לפרש דצהולך לשחות הפסח לצד איירי או למול את צנו
ואינו לא כהן גדול ולא נזיר וכן משמע מדלא קמני הרי שהיה כ"ג
וזייר והולך לשחות את פסחו כדתיב לחריני והא דתני אמרת לא
יעמא משום דלא חמי עשה דטומאת קרוצים ודחה עשה דפסח או
דמילה שיש צו כרת ועוד יש ליישב פ"י הוגט' דאי משום הולך לשחות
את פסחו לחודיה לא נמנע מלעמא כי הוא נמי צבדי לחריני אין צכך
כלוס דלא דמי לכהן הדיוט כדפרשישית לעיל דקדושמן קדושת עולם:
שבת

וסקה רפסה צה איה וגו'. אלמא מוגלין היו לפי שמליין על העניס
ואי משום לא תלין צבלמו וגו' ודברים כאלו הא שניין לה ציצמות (ע"ט.) מוטב
תיעקר אות אחת צמורה וימקדש שם שמים צפרהסיא שיהו הכל
רוחין אותן וסולין מה טיבין של אלו הללו צני מלכיס הס ופשוט יוס

בגרים גרורים: **הנה להם צני דיניס.**
והכי קאמר קח כל ראשי העם והולכי'
אותם לצתי דיניס הרבה וידונו את
עוברי העצירה והוקע אותם את
המחויצין שצמדו לצעל פטור
ועוד עבודת כוכבים צסקילה וכל
הנסקלין נתלין כדלמרין (צ) צכרצע
מיתות (דף סה:). שאין. צ"ד אחד
דן שנים ציוס אחד: **אלא צשסי**
מיתות. הוא דלזין דנין לפי שאין זו
דומה לזו וצריך למלוה טעם לדצריהס
כאלו וכלן ואחי לאלקולי שמה לא
יפסשו ככל הנוק: **אכל צמיסה**
אחס. ועצירה אחת דנין: **אלא.**
כדמוכח קרא (במדבר סה) ויש צרוון
אף וגו' כשהקצ"ה רוחה שכולס
עסקוס צצבר ומקנאין לצברו:
צדק ילין צה. רגילין היו ממחלה
להלין את הדין כדי לצדקו ועמה
כשאין עושים כן הרי הן כמרלמין:
שמחמן אס דינו. שמשעה אותו
ומלינו כדי להוצילו לחמינו: **ואידך.**
מיציענא ליה להך דרשה דלמר צצ"ק
(דף מו: ע"ש) מנין שזוקקין למוצע
מחלה כגון המוצע את חצירו דלזין
שהלוה ואינו משלם וזה טוענו
משכון היה לי צידק ונתקלקל או
אזל זוקקין מחלה צ"ד לתיציעת
המוצע עד שיהא ממונו צידו ואחר

כך זוקקין לדנין המשכון: **אשרו חמוין.**
החוקין את הנגזל ולא את הגוזל:
כל סעינים וכו'. רגילין היו צילי
תענית לעשות צדקה והיו עיני
העניים נשואות לכך ואס ילינו נמצאו
עניים רעבים ששענו על כך: **ופ"מ.**
צמקוס שרגילין לחלק ריפתא ותמרי
צצב המונק לאכול: **אכל וזוי וחיטי**
ושערי. לא נשענו העניים עליהס
אותו היללה ולית לן צה עד למחר:
ולמא חזו טעמא. היוס לחוצה
וצעו למיעצד הלנת דין ומנאל גמרו
צצנת וחי אפשר כדפרטס דלזין
מיתת צ"ד דוחה צנת: **לידייני'**
כמעלי צכסא ונגמריה צחד צכסא.
וכל זמן שלא נגמר הדין לא היו
עיניו הדין דכל עשה מנפסה להללה
אכל כשנגמר כל היוס מנפסה למיתה

והיו עיניו הדין: **מינשי אינו טעמיהו.** ששאו ונתנו ודקדקו ציוס
ראשון: ליבא דאינשי אינשי. ליבא דליכסי לא תצבי ווע"ג
שזכור לו ליסוד הטעם נשכח מלצו יצבו לטעמו ואין יכול ליישב
למת טעם הגון כצראשונה: **וסהא קבורס מס מלוה כו'.** ר"ל לאו
אמתני' ציעא מר' יוחנן אלא צעלמא וסדרוה מסדרי הגמ' כאן
משום דסופה לשאלו ותהא מיתת צ"ד דוחה צנת: **ולאחוסו מה**
פ"ל. צני נזיר כתיב על נפש מת לא יצא וכתביה צמריה לצצני
ולאמו לחחי ולאחוסו וכולוה יתירי נייעה דהא (מכל נפשות)
משמתע ודרשין לזה צכפרי (נשא ו) אציו מה תלמוד לומר הא לא צא
אלא להוציא מת מלוה שמומר ליטמא לו לאמו מה תלמוד לומר
לגופיה לא אצטרדין ולהמיר מת מלוה הא מלציו נפקא אלא להציא
שאס היה זה נזיר כהן דיש עליו שמי קדושות אין הכתוב מזהירו
(ו) ליטמא אלא לאמו ולשאר קרוצים אכל מטמא למת מלוה לחחי
מה תלמוד לומר שאס היה זה נזיר כהן גדול דקדושתו חמורה
שאף צלא נזירות אסור ליטמא לקרוצים אף על פי כן לחחי הוא
דלא יטמא אכל מטמא הוא למת מלוה ואס אינו ענין לנזיר גרידא
ולא לכהן הדיוט נזיר תניהו ענין לנזיר וכ"ג לחחותו מה תלמוד
לומר הרי שהיה כ"ג וזייר והולך לשחות את פסחו דליכא מנות
טובא אפי"ה לחחותו הוא דלזינו יעמא אכל מיטמא למת מלוה:
ושמע

(א) כתיב וימרו וכו' כ"ל.
ד"ל. (ב) לקמן מ. א. (ג) צ"ל
א"ר חמא צי חנינא,
(ד) ויחמא לז. (ה) ונעל ח.
ל. (ו) לעיל דף לקמן לו:
(ז) ר"ל. (ח) צרכוס עי: מילה:
ג: מזל מת: וצמס ק.
(ט) צע"י: וחקק. (י) צ"ל
כנגמר הדין (דף סה:).
(כ) צ"ל מעל נפש.

תורה אור השלם

1. ותקח ורצהו בת איה
את השק ותשרו לה אל
הזור ותחולת קציר עד
נתך מים עליהם מן
השמים ולא יתנה עוף
השמים לזחל לאלקולי
יומם ואת חת השדה
לקל: שמואל ב א י
2. ויאמר אל משה קח
את כל ראשי העם
והוקע אותם לזין נגד
השמש וישב חרוץ אף
במדבר ב ה
3. איבך ויתנה לזונה
קריה נאמנה מלאתי
משפט צדק ולין קה
ועתה מרצוים:
ישעיהו א כא
4. למדו היטב דרשו
משפט אשרו חמוין
שפטו יתום ויתום
אלמנה: ישעיהו א י
5. לאביו ולאמו לאחיו
ולאחיותו לא ישמא קולם
במתם כי נזיר אלוהין על
ראשו: במדבר ו ז

הגהות הב"ח

(א) צמי צמעלי שנת'
(ב) גמריה לדיניה צכסא:
(ג) ר"ל ואלחוסו
וכי אין הכתוב מזהירו
שלא ליטמא לו ר"ל לזני
ממנה צכסא: (ד) ר"ל
אשרו וכו' ומסיק דהיכא
וכי צי דינא תרי זימני וכו':
לאילויי היא אכל:
(ו) בא"ד קאמר הסם
דזוקקין. צ"ב עיין צרי"ס
הפרה צצב מ"ו וצמוס'
ס:

מוסף רש"י

אבל במיתה אחת דנין.
דטעמא משום דלא אפשר
לעניו כפומיהו הוא (לקמן
יח.) וכותבין דברי
המזכירין.
המחייבין. פלוני חייב ומן
הטעם הוה. פלוני זכיה ומן
הטעם הוה (לעיל דף יד).
שניה סומכין דברי צכסא:
וטעיה סומכין דברי
המחייבים. שאם יעשה
האחד זיכה כתיב על של
צכירו (לקמן דף יד).
ולאחיותו מ"ל. כיון
דכתיב לאציו ולאמו כל שכן
לאחוסו (יבמות ק). הרי
שהיה הולך לשחות את
פסחו. הרי שהיה את
הוא כ"ג והולך לשחות את
פסחו או למול את בני (שם)
או: אי חס עיין לעיל מנזיר
ענין לענין צישול עבודה
ומילה מניח מת מצוה
(מילה ג). ולמול את
בני. דמילת וצרי טעמא
מלאכול פסחו (יבמות ק).